

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea” (4 pag.) 120 Lei pe an.
 { „Foala Interes.” (4 pag.) 80 Lei pe an.
 Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminaat”, fără alt adaus la plată.

Foiaie pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 400 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 400 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoara).

Mari sărbări

se pregătesc la Orăștie.

Din prilejul desvălirii Monumentului M. S. Regelui Ferdinand I.

S'a hotărât ziua, care să fie mare prilej de manifestare patriotică pentru Românii din Orăștie și din ținutul ei, — ziua în care să se desvălue Monumentul mareț al Celui ce a fost Regele Ferdinand I desrobitorul și așezătorul de noi hotare mărite Țării.

Spunem anume că această zi e a Românilor din Orăștie și din ținutul ei, căci toate însemnatele cheltuieli, ce trec peste jumătate de milion Lei, cu înălțarea prețiosului Monument, le-au coperit Românii de aici, ei singuri, căci ei se bucură cu adevărat de aceea, că i-a ajuns D zeu a vedea pe Regele României Domn și peste ținuturile lor. De aceea și sărbările ce se desfășoară Duminecă în 9 Octobrie, din prilejul desvălirii Monumentului, sunt sărbări în cari se va arăta toată bucuria și mulțumirea acestui popor românesc, pentru acel, pe care îl închină Monumentul.

Dăm azi Programul statorit al acestor sărbări, în firul cărora, precum se va vedea, se dă prilej și poporului nostru țaran, a-și arăta simțămintele sale, istețimea sa și frumoasa lui înfățișare de popor daco-roman. Iată amănuntele programului:

Duminecă în 9 Octobrie, dimineața la ora 9, va sosi în gara Orăștie, Alteța Sa Regală Principele Nicolae, membru al Regenței, și va fi întâmpinat de Comitetul de organizare al sărbărilor și de autoritățile (deregătorile) civile și militare.

În acest timp lumea din oraș și tot poporul, satele ținutului, vor umplea Piața Orăștiei și o parte a drumului ce vine dinspre gară, așteptând sosirea înaltului oaspe, care va fi primit cu mari urale, ca arătare de dragoste pentru scumpa noastră Familie Regală, a cărui mândră odraslă vine la noi.

La ora 9 și jumătate, după sosirea Alteței Sale Prințului, — se va purcede la sfințirea Monumentului, prin înalt Prea Sfințita Sa Metropolitan Dr. Nicolae Bălan încununat de o strălucită cunună de preoți. Și se va desvălui Monumentul, fiind de față reprezentanții oficiali ai deregătorilor, tot Corpul

offțeresc și armata, și poporul. — Se vor rostii cuvântările de sărbătoare.

— Va urma Defilarea Școlilor Comunelor, feluritele Societăți, Școlile și Armata, prin fața desvălțului Monument, ca închinare a lor și a steagurilor lor, înaltea celui ce a fost Regele Ferdinand, Desrobitorul nostru.

— La ora 1 d. a. Alteța Sa Regală Principele Nicolae, ca membru al Regenței, și vlăstar al fericitei noastre Familii Regale pe care o reprezintă, — va primi înfățișarea Deregătorilor, a capilor bisericilor, a Societăților, — cari îl vor saluta cu drag și prin trăsul înalta Regență și pe labitul Rege.

— După aceste primiri de închinare, — va urma Masa sărbătorească în sala mare dela hotel „Central”.

— După masă, la ora 4, Alteța Sa și însoțitorii vor cerceta Orfelinatul nostru din loc, iar

— la ora 4½, înalții oaspeți vor merge în mijlocul poporului care va fi adunat, comună de comună, în Parcul orașului, — unde vor avea loc sărbări populare, jocuri, joc de Călușeri, Bătuta, Brăul, și altele. Alteța Sa Principele Regent și însoțitorii, vor merge să se desfășoare câțva timp în privirea lor și să stee cu poporul de vorbă.

Să nu fie dară comună din jurul Orăștiei, care să nu-și trimită o solie frumoasă, de 20 - 30 - 40 de bărbați și femei, în portul lor frumos național, și, dacă au Călușeri în sat, aceia să nu lipsească!

— La ora 6 d. a. Alteța Sa și însoțitorii vor cerceta Școala Medie de fete, unde se va da o scurtă producțiune cu elevele Școlii.

— După producție aleșii oaspeți vor lua, pe la ora 7, Ceaiul dat de „Societatea Femeilor Române” și a „Prințului Mircea”.

— Iar la ora 9½, Alteța Sa va fi însoțit la gară (pentru trenul accelerat).

— Va urma, de încheere a sărbărilor zilei, *Retragere cu torțe* (cu facle de rășină) și lampioane, făcută de Armată, de Școli și cetățeni, cu Muzica în frunte, pe străzile de căpetanie ale orașului.

Vor fi, precum vedem, sărbări frumoase, înălțătoare de suflet.

Noi Românii avem tot dreptul a ne bucura din toată inima de ele, căci de mare lucru ne-a învrednicit D-zeu, ca pe piața românească

oraș Orăștie, unde nainte cu nici zece ani, se răsfăța volnicia domniei, streine care ne împingea napol, la zid, după ușă, — azi se vedem înălțat *Monumentul Regelui României!* Să mulțumim lui D-zeu în rugăciunile noastre de dimineața și de seara, că ne-a ajuns să trăim aceste zile, — și să luăm parte cu tot sufletul nostru la aceste sărbări.

Un cuvânt,

către comunele de pe lângă Calea Ferată.

Duminecă dimineața, cu trenul accelerat ce vine dinspre Albaulia spre Orăștie, sosește Alteța Sa Principele Nicolae, vlăstar înbit al scumpei noastre Familii Regale.

Comunele din apropierea Căii Ferate, dela Albaulia încoace, pe unde trenul sosește pe la ora 8 sau ceva mai nainte, — rânduiți-vă și: Cei cari au să vie la oraș, să-și vadă de drumul lor, cu trenul personal (care vină nainte acceleratului). Dar cei cari nu vin la oraș, — vor face bine de vor ieși, cu preoții, cu tineretul, tot satul, cu steaguri la gară, ca atunci, când trenul cu vlăstarul Regesc trece pe la ei, să-i arate dragostea lor: fluturându-și spre dânsul steagurile și strigându-i din dragă inimă: „Ura!” și „Trăiască!”

Congresul presei latine,

adecă un Mare Sfat al trimișilor marilor gazete din toate Statele de viță latină, se deschide mâine, Vineri, la București. Sunt gazetarii de frunte veniți din toate țările latine: Belgia: 5 redactori dela 5 fol mari; Spania: 9 redactori dela 7 ziare; Franța: 36 redactori dela 30 de ziare și reviste; Italia: 9 redactori; Portugalia: 5 redactori; Elveția: 2 redactori; America Centrală: 2 redactori; Argentina: 4 redactori; Bolivia: 1 redactor; Brazilia: 5 redactori; Chili: 1 redactor; Columbia: 2 redactori; Cuba: 1 redactor; Paraguai: 1 redactor; Mexic: 4 redactori; Peru: 1 redactor și Uruguay: 1 redactor.

Ei au intrat în România ieri (Miercuri în 28 Sept.) pe la Timișoara, și trec azi, Joi, din Timișoara peste Caransebeș—Craiova, la București; iar mâine, Vineri, se adună la Palatul Ziariștilor din București, apoi cercetează orașul și ce e de văzut în el. — Sâmbătă încep ședințele, sfătuirile în treburile vieții gazetărești și pentru strângerea lă-

găturilor de pretinzie și sprijin imprimat al gazetelor din țările latine. — Marți viitoare cercetează Brăila, Reșița, Tulcea, Ismail și apoi la Galați. — Mercuri: plecare dela Galați spre Slănic—Băicoi—Moréni; — Joi: Sinaia, de aci la Brașov, Bran, Câmpulung, Florica, Pitești, Curtea-de-Argeș; Vineri: peste Horez prin Bumbesti, Valea Jiului la Petroșeni. Sâmbătă: Lugoj, Caransebeș, Turnu Severin și de aci — spre Belgrad.

E vizita unei bresle de seamă, care năzuește spre întâlnirea ținerii la oaltă între ele, a neamurilor de viță latină, — cari iaca sunt multe, și mari și mici, pe fața pământului.

Am fost la Petroșeni.

Un ochi ne-a ris,
altul ne-a plâns.

La sfințirea steagului tricolor al Reuniunii Comercianților, Meseriașilor și Industriașilor Români...

Duminecă în 25 Sept. a avut loc la Petroșeni sfințirea steagului tricolor al „Reuniunii Comercianților, Meseriașilor și Industriașilor români de pe Valea Jiului”. La chemarea numitei Reuniuni, au grăbit la praznicul ei Reuniunile surorii de Meseriași și Comercianți: din Sibiu, Seliște, Orăștie, Dobra, Arad, Sebeș, Lugoj, Cluj, Abrud și Sindicatul Muncit. național din Lupeni, — apoi comercianții și meseriașii români, și dacă nu-s încă închegeți în Reuniuni, din comunele-orășele vecine de pe Valea Jiului și de alurea din județ.

Reuniunile își trimiseseră și steagurile lor, frumoase, scumpe, pompoase și mândre, ca să stea desfășurate și fluturând în soare, alături de noul lor frate, steagul dela Petroșeni, — la fel de frumos bogat, pompos.

Ochii românesc vedea în aceste steaguri tot atâtea fiacări albastre de suflete românești, ce ard curate, năzuind spre înălțare, suflete ce-și cer și ele loc sub soare, loc de cinste, cer aer liber, care să le hrănească, să le întărească, și cari strigă spre cei ce au urechi de auzit: să nu le lasă să se sufocă, căci sunt încă suflete tinere și plâpânde, cari au nevoie de scut și ajutor!.. Cum le sufla vântul unele spre altele, ele păreau că-și întind mâinile, se îmbrățișează și cheamă pe cei în stare a le fi de bun sprijin, să le vadă, să le înțeleagă, să le ajute!..

Spre Curtea Liceului.

După sfânta slujbă din cele 2 biserici românești: ortodoxă și unitară, lumea a pornit dela biserica ortodoxă în convoiu mare, cu pra-

porii și muzica în frunte, spre Curtea largă a Liceului, unde avea să se facă parada sfințirii.

A slujit întâi clerul ortodox, cettind foarte frumoase rugăciuni pentru buna sporire a muncii celor adunați sub cutele acestui steag național, apoi pâr. protopop Dama, după stropirea drapelului cu apă sfințită, a rostit o caldă vorbire cu urări de noroc și spor; a urmat clerul gréco-catolic, care a stropit steagul național și în numele bisericilor unite și dl protopop Zugrav a rostit o frumoasă vorbire de bună urare.

Cuvântările.

Au rostit apoi cuvântări: dl subsecretar de stat Tătărescu, care fusese rugat să fie Președinte de onoare a sărbării. A salutat ridicarea acestui nou steag românesc în această Vale a sângelui. — A vorbit dl Inspector general Ioșif Iancu, ca sol al Ministerului de Industrie și Comerț, salutând noul steag în numele Ministerului, care are părerea de rău de a nu fi de față. Dl Ioșif Iancu, fiu al județului nostru, e fericit a vedea mișcarea sănătoasă pe care o intrupează noul steag; îl asigură de tot sprijinul deosebit și de stăruințele ce le va pune pe lângă Ministru, să fie bun ajutător Reuniunii acestela. — A rostit apoi o vorbire mai largă dl St. Peneș, Președintele Reuniunii și unul din cei care au stăruit mai mult pentru înființarea ei și pentru aceste sărbări. Face istoria tinerii Reuniuni, arată țelurile spre care năzuiește, țeluri naționale românești și creștine, și arată și greul cu care luptă membrii acestei Reuniuni, comercianții și meseriașii români de pe Valea Jiului, greu ce le vine dela concurența străină care și azi e tare și foarte sprijinită pe această vale, și în deosebi le vine greul dela concurența evreilor, cari sunt aproape atotputernici pe aici! Doresc ca storfările ce se vor face sub noul steag, să schimbe în bine aceste stări.

Bateria cuelor.

S'a început „bateria cuelor”: Au fost cetiți pe rând cei ce au bătut cule de amintire pe bățul frumosului steag: Societățile și Reuniunile surori, Primăria comunei, Casina, apoi persoanele singuratiche cari au dat unele mai frumoase (era prețul unui culu: 1000, 2000 și 3000 Lei, sau mai mult).

Fundațiunea Brândușa.

După cetirea de jumătate a listei dăruitorilor prin cumpărare de cule, — s'a dat cuvânt dlui:

Colonel i. r. Brândușa, din Cluj, fiul fostului primar Brândușa de pe vremuri din Petroșani, om cu mare trecere și cu multă inimă românească și tatăl și fiul. Dl colonel Brândușa, având în vedere că Reuniunea a hotărât înainte cu 2 ani să înființeze aci un Cămin de Ucenici care să poarte numele fostului fruntaș al comunei, a fostului primar Brândușa, — *aduce d. sa, și predă Reuniunii, ca dar din acest prilej, 100.000 Lei pentru numitul Cămin!* Și anume 60.000 depuse la Albina în Cluj, să crească până se vor apuca de zidirea Căminului, iar 40.000 să fie depuse la o bancă din loc, din a căror interes să se ajute și până va lua Căminul ființă, ucenicii săraci, cu haine și cărți. Iar când se va începe zidirea Căminului, să se folosească și acești bani toți, pentru zidire. Dsa arată în o vorbire foarte patriotică și românească, folosul mare ce-l are pentru viitorul neamului îngrijirea de uce-

nici, cari să formeze armata noastră viitoare în lupta de cucerire a locului de frunte în măsuri și negoț pentru neamul nostru. Atinge și primejdia evreiască, împotriva căreia ne trebuiesc luptători meseriași și comercianți, — și aceștia îi putem avea cu o zi mai curând prin Căminele de ucenici! Vorbirea a plăcut foarte. Și de aceea frumosul dar făcut de dl Col. Brândușa, a înșuflețit pe cei de față, cari l'au primit cu mari aplauze. — Fratele d-sale dăruiește pentru același Fond **5000 Lei.**

— Pilda fraților Brândușa a avut răsunet numai decât:

Comerciantul român Ioan Pădureanu face cunoscut că dăruiește un loc de 500 metri pătrați, la loc de frunte în oraș, pentru a se zidi Căminele pe el! A fost primit cu multă înșuflețire.

Dl N. Sădeanu, mecanic, a spus că și d-sa dăruiește pentru zidirea Căminului 5000 de cărămizi, precum și materialul tot și munca pentru Canalul și Apeductul Căminului! A fost aplaudat și laudat foarte.

— S'a urmat cu cetirea dăruitorilor sub forma de batere de cue. A fost un șir lung și frumos, care va fi adus Reuniunii o sumă frumoasă.

Filnd ora 1 d. a. Președintele a mulțumit mulțimii pentru că a luat parte, și dăruitorilor pentru darurile lor bogate. Apoi a poftit pe toți câți doresc, a lua parte în „Casinoul Muncitoresc” la masa împreună.

Banchetul.

— La masă au luat parte ca la 300 de persoane, încât abia i-a încăput pe toți marea și frumoasa sală. Muzica Uzinelor a cântat, din „corul” saiei, în tot decursul mesei, care a durat până după ora 4. S'au rostit și aci mai multe vorbiri, întru preamărirea zilei și a rosturilor acestei sărbări.

Până aci povestea pentru care nu ochiu al nostru ridea...

Ochiul care plânge.

Dar iată acum și cealaltă latură a — drapelului sărbătorit:

Faptul că Comercianții, Meseriași și Industriași români de pe Valea Jiului, au hotărât să dea un mai văzut semn de viață pe această Vale, care a fost odată, până înainte cu 30-35 ani, *curat românească*, iar decând s'a început scurmare în măruntaele ei bogate în cărbune, s'a prefăcut într'o Babilonie, în care fața românească a Văii se perde tot mai mult, — faptul că Comercianții și Meseriași români încearcă a-și ridica capul și a-și cere loc mai la vedere!, — a trezit toată ura ascunsă și pizma veninoasă a strelnilor de pe această Vale! Și ei au mișcat toate pietrele și și-au cercat toate puterile, ca să întunece aceste serbări, să arunce apa rece asupra înșuflețirii ce erau menite să stărnească, să desnădăjduiască pe cei ce legau frumoase nădejdi de această mișcare.

Și, durere, au isbutit într'o măsură la care poate nici ei nu s'au așteptat!

Au pipăit ei iatăi pulsurile cele de sus, și au văzut că acelea nu li-s potrivnice. Atunci au început a fi tot mai îndrăzneți și a se plânge celor la putere, că tare le e neplăcută această manifestație curat românească aci, în — Valea

lor(?). Ar trebui cei la putere să dea semn viu, că *nu sunt de o părere cu cei ce au pus la cale, aceste sărbări!*

Și au găsit... „inimi primitoare” pentru dorința dumnealor. Administrația județeană lă-a stat în ajutor. Deși sărbările ridicării noului steag românesc, erau demult înștiințate și toate mărimile județene poftite la ele, — cu câteva zile mai înainte, deregătorile au pus la cale ținerea unei „conferințe administrative”, la Petroșani, chiar pe această Duminecă, la care să asculte poporul în feluritele lui plângeri, și apoi să fie sfătuire asupra lor... S'a vestit că vin în acest scop la Petroșani vre o 2 Miniștri, apoi d. subsecretar de stat Tătărescu, dl Prefect al județului, mai mulți deputați, — așadar o mână însemnată de oameni la putere, cari pot ajuta.

O astfel de înștiințare e totdeauna o foarte bună auzghită cu măsile de adunat pe cel flămânzi de dreptate... Și s'au adunat la Petroșani multe sute de oameni, de prin sate, cari altfel ar fi mers la sărbătoarea sufletului românesc, la sfințirea Drapelului Comercianților și Meseriașilor români... Dar acum au mers la constătuirea domnilor deregători cea pentru nevoile mulțimii!

Și cei puțin jumătate din lumea care ar fi fost la sfințire, s'au adunat acum în jurul primăriei, făcând șpalir în calea dlor Miniștri (și n'a venit nici un Ministru!), și stând însetată de ceva veste bună, care să-i vină din însemnatul lor stat.

Așa, la sărbarea Drapelului național, a fost numai cealaltă jumătate, care n'avea vre-o rugămintă la domnil zilei, — și solile cele venite din depărtări.

Și stricarea sărbării românești, a reușit binisor.

Noi o știam asta de dimineața, Președintele Peneș ni a arătat scrisoarea ce a primit'o dela d. Winklehner, Directorul „Petroșanilor”, care, când a văzut că domnil zilei, au primit planul lui și al strelnilor, și vor pune la cale o „constătuire administrativă” tot pe ziua Drapelului, și că așa domnil zilei se vor duce acolo și nu la sărbările Drapelului!, — a scris plin de mândrie, o scrisoare dlui Peneș, ca răspuns la invitarea ce l-o făcuse:

„Fiindcă aceste sărbări le-și întocmit numai pentru Români, — și așa strelinii n'au ce căuta la ele, — *nu pot lua parte nici eu!*”

Winklehner.

Cu alte cuvinte. o sărbare românească în Valea Jiului, nu poate fi cercetată, nici sprijinită de **Directorul Societății zise românești „Petroșanii”!** Acela numai acolo merge, unde se face pe placul străinilor, el declarându-se prin aceasta *străin*, ce nu poate suferi ceva *curat românesc!*

Și acum am înțeles tot: Acești strelini s'au supărat pe o sărbare curat românească, au cerut celor tari și mari să-i întoarcă și ei spatele. Și tarii și marii noștri au făcut'o, dovăduindu-se foarte cuminiți ascultători ai dorințelor acelor strelini!

S'a văzut asta mai ales din următoarele:

1. Când Convoitul a plecat dela biserica ortodoxă cu praporii bisericel, cu Corul și cu muzica în frunte, și a trecut, mulțime mare, pe dinaintea Primăriei spre Liceu, nu s'a alăturat la acest convoiu nici un reprezentant al celor la putere,

— afară de d. Inspector gen. Iancu care a fost tot cu sărbarea.

S'a început sfințirea Drapelului și clerul ortodox și a sfârșit slujba, protopopul și-a fost rostit vorbirea de salut și binecuvântare, — și abia atunci a venit d. subsecretar de stat Tătărescu, foarte serios, parcă de silă, fiindcă Societatea l'a incomodat cu invitarea de a-l fi „patron”; a venit urmat de dl Prefect Sfetescu, de d. primar Mloc și de d. deputat Mircea Oprea. Au ascultat slujba gréco-catolică și vorbirea; și-a rostit și d. Tătărescu cuvântul și d. Peneș pe al său, — și îndată cei 4 soli ai puterii au plecat, nici macar d. primar al comunei n'a mai rămas...

Și nimeni nu i-a mai văzut. Doar supărarea dinșilor pe sărbare am simțit'o toți și porunca lor trimisă nouă, — am primit'o...

Porunca să tăcem!

Ce poruncă? Iată care: 2. La sfințire dl Peneș a „cuztezat” să atingă cu 2-3 vorbe pe strelini, și între ei și pe mieșșii pe jidani, ca fiind ei o pedecă în calea dezvoltării negoțului român și a meseriilor românești pe această Vale...

Pentru asta a fost, după aflăire, chemat la raport și certat nițel...

Apoi domnil s'au dus la Primărie și și-au ținut Banchetul lor deosebit, cu Winklehner, cu minoritarii de tot felul și cu iubii evrei împreună, și *nici unul* (zi: nici unul!) n'a mers la Banchetul sărbării Drapelului român. Nici macar primarul orașului, ori vre-un domn deputat, decum domni mai mari ca ei! Masa sărbării zilei a fost simpla desprețuită și încusgurată! Si erau doar acolo solile aior 9 Societăți românești de Meseriași și Comercianți. — Cum va mai fi crescut inima în Winklehner și în Jidanii acelu ținut, văzând această ținută a deregătorilor românești, dela scaunul ministerial până la cel de primar local, față de societatea comercianților și meseriașilor români!... Cum de bucură dădeau peste cap păharele de șampanie întru sănătatea acestor înalți deregători atât de ascultători!...

Poliziul între noi.

Iar după-ce lumea dela sfințire era adunată în sala mare și frumoasă a Casinoului Muncitoresc, un Polțai a intrat în sală și a împărțit mai multora, în mai multe puncte, porunca venită dela cel dela banchetul domnesc: Să aveți grijă ce vorbiți aici! Na-i lertat să vă atingeți de Jidani și de minoritarii!...

Și de-odată d. Peneș, spăriat se vede, de ce și-a auzit pentru-că a vorbit cinstit românește la sfințire, — iaca vine la părintele I. Moța, dus acolo ca gazetar chiar la invitările foarte stăruitoare ale dlui Peneș, și-i spune:

— Ce ai să vorbești?

— Dar eu știu? răspunde cel întrebat. Nu știu întâi și 'ntâi de volu vorbi sau nu.

— Uite, să ai grijă, să nu vorbești ceva despre Jidani! nici despre minoritarii! Ni s'a trimis vorbă dela d. Ministru (și acolo nu era nici un Ministru), să fim cu luare aminte, că *suntem în casa strelin!* Să nu-i jignim!...

Părintele protopop Duma, temându-se că d. Peneș nu va fi fost destul de lămurit și hotărât, s'a grăbit și dsa la Părintele Moța și l-a spus, parcă mai verde, aceleași în-

drumări de purtare față de „stăpânii” casei și ai Văii. „Ești socotit primăjdios aici...” l-a zis, nu știm în glumă sau aievea.

De mult scriitorul acestor șire, care eu eram așa fel dăscălit, nu mai auzisem aceste cuvinte... De pe vremea ungarilor. Și mi părea acum că, prin vre o minune, acele vremuri s'au întors... Și mi părea cu atât mai virtos așa, văzând că Poștalul suflă în urechi la mulți prin sălă aceași poruncă de a sta „zmirna”, și pe urma lui vedeam multe fețe lungite, mirate..

I am liniștit pe îngrijorații domni, că n'am să le stric masa și praznicul, că dacă ar fi să rostesc ceva, așa mai spune acum doar atâta:

— Die Președinte îngrijorat... Te sfătuiesc ca steagul sfârșit azi, să-l pui într'un Muzeu, să stea acolo vre-o 10—20 de ani, până doar va da Dumnezeu să vie pe aici oameni cari să-l știe ținea sus! Căci azi, sârmanul, nu-l are..

Așa apoi, a decurs banchetul într'un aer mornic. Toți simțau că aci nu a fost ce trebuia să fie. Că dragul nostru steag național, are acolo încă prea puternici dușmani și — prea slabi apărători.

Și în vreme ce un ochiu ne ridea la sfârșire, văzând adunate aci steagurile din nouă colțuri de țară, ca suferite curate românești ce caută și ele să se înalțe și împună, — celalalt ochiu ne plângea, că pentru steagul românesc de pe Valea Jiului, soarele n'a răsărit încă!.. E tot după deal. Și nu știm cât de departe..

Rothermere — războinic.

Jupânul ce se luptă cu morile de vânt, a început să încerce a „spăria” lumina. El scrie mai nou, că la București (adecă România) ar trebui să se gândească cei chemați, la primejdia unui războiu! (Se va pune el în fruntea honvezilor și ne va ataca!..)

„Ar fi, zice dânsul, o mare nenorocire dacă Ungurii și-ar perde răbdarea din pricina ținutei îndolnice a Ligii Națiunilor... (Credem și noi că ar fi o mare nenorocire dacă Ungurii și ar perde răbdarea, dar ar fi — pentru ei!).

De aceea, ca să fie pace bună iară, cere, ca neînțelegerea cu Ungaria să fie împăcată până la sfârșitul lui Decembrie!.. (Că de unde nu, vine iannarie peste noi și află pe Unguri tot supărați..)

Paște, murgule, iarbă verde.

SCRISORI

Școala din Techereu stă pe loc, pentru-că d. preot nu dă banii școlii.

Techereu, 20 Sept. 1927.

Die Redactor! In comuna noastră mică Techereu (plasa Geogăin, j. Hunedoarei), deși suntem puținți, ne-am pus și noi să ne zidim școală românească, mulțumind lui Dumnezeu prin jertfa noastră, că ne-a ajutat a ne putea zidi aci școală românească.

Ne-a ajutat bine și județul. După ce Comitetul școlar a hotărât zidirea, județul ne-a dat 25.000 Lei ajutor la zidire; d. preot Gavrilă Codrin, care era președintele comitetului, a ridicat ajutorul dela județ. Apoi a vrut să ne dea în preț banii o casă veche ce o

cumpărase d. sa, dar comitetul n'a primit-o, că a aflat că e mult prea scumpă, precum e de veche. Ci comitetul a căutat ajutor unde poate, ca să zidească o școală nouă, și a găsit un cinstit și vrednic dăruitor în dl. Dr. I. Radu, Directorul Liceului dela Brad, care ne-a dăruit toate lemnele de lipsă pentru zidirea școlii. Comitetul a cerut dlui preot banii, ca să putem zidi. Ne-a dat 14.000, cu cari, și cu ce mai aveam, am ridicat zidirea școlii, care e azi pusă sub copertă. Avem și ușile și ferestrele cumpărate, și scândurile de podit, dar ne-am oprit că nu mai avem bani și d. preot nu vrea să ne mai dea cele 11.000 ce mai sunt la d. sa din ajutorul dat de județ. Am cerut intervenția Revizoratului școlar județan, și a dlui Prefect, ca să silească pe preot a ne da banii pe cari dumnealor dela județ ni l-au dăruit. Dar nu pricepem ce e la mijloc. Poate reclamațiile noastre nu ajung la d. Prefect, — destul că silirea preotului nu mai vine și stăm cu lucrul în loc. De aceea, pe lângă rugarea noastră ce l-am trimis, aducem pe calea asta, prin foale, la cunoștință dlui Prefect năcazul nostru, rugându-l să intervină.

Membrii Comitetului Școlar.

O faptă bună.

Societatea de lectură „Mihail Eminescu” din comuna Crihalma (jud. Târnava-Mare) a ridicat o cruce, ca scumpă amintire Eroii Colonel Dumitru Băltăreț, din regimentul 22 Inf., căzut în luptele pentru întregirea neamului pe teritoriul acestei comune în anul 1916 30 August.

Sfârșirea Crucii s'a făcut de dl. Preot Dionisie Bucur, Binevoitorul părinte a ofciat și un parastas pentru odihna sufletului bravului Colonel, spunând tot odată și o vorbire despre „Eroii Neamului”.

NOUTAȚI

„Paralizia” la copii — boala grea de „gută” la copiii mici, e în descreștere în București, dar ea s'a ivit în multe locuri încă în țară. S'a ivit și în Ardeal și Bănăt în vre-o 8—10 locuri.

In Rusia se fac manevre și jocuri de războiu, tot mai multe și pe picior mai mare, — din cari lumea scoatea încheeri, că conducerea Rusiei de azi, nu e streină de gânduri războinice.

Tâlhari ieșiți din închisoare. In noaptea de Vineri (23 Sept.) au ieșit din arestul din Piatra-Neamț 16 tâlhari ce și așteptau acolo judecata. Ei au spart zidul și — nu l-a auzit nimenea. Soldații de pază spun că au vrut să tragă în ei, dar armele lor — n'au luat foc!..

Ce-o mai fi, Doamne, și aci?!

Vânt turbat a bătut în China, venind de pe mare. A împins și un munte de apă peste țarm, care a înecat 5000 de oameni și-a spălat de pe fața pământului 20.000 de case!

In Elveția au fost furturi sălbatice zilele astea, cari au rupt liniile ferate, au prăbușit un munte care a răsturnat un tren, omorând și răniind mai mulți călători. Alt tren a fost frânt de prăvălirea de petri de pe un munte; al treilea s'a dus peste cap într'un ris, omorând 30 de călători. O zi și-o noapte a fi-nut vijelia potopitoare.

Dăm aceste foi,

celor ce nu le au azi, pe cele 3 luni din urma ale anului (Octobre, Nov. Decembrie) ca foie de probă, cu numai 30 Lei (la loc de 45!) Trimiteți după ele cât mai mulți!

Dl. Dr. I. Solomon, medic în Orăștie, își anunță reîntoarcerea din concediu și că dă consultații între orele 8—10 p. m. pentru Casa Cercuală, iar pentru ceilalți dela 10 până la 12 ore. (1174) 2—3

Acesta e cel din urmă număr, ce se mai trimite celor ce nu au trimis plata pentru foi pe jumătatea a doua a anului!

Banțele de hoji de drumul mare se sporesc în chip îngrijitor în țară. Ele stau în drum, în calea automobilelor, în care cred că merg oameni bogăși, cu bani la ei. Dar atacă și carul cu marfă. Zilele astea a fost prinse 2 astfel de bande aproape de Tarnu Severin, după ce săvârșiseră multe jafuri. Una stătea din 4 hoji și două gazde, alta din 2 ortaci cu o gazdă.

Pentru Dame.

Se face cunoscut stimatei Dame, că au sosit Modelele cele mai noue de pălării în Salonul de Pălării a dnei Török Báltintné, Orăștie, Str. Mihai Viteazul 23. 1—3

Evidența Nr. III

coale pentru schimbările în ramurile de cultură a pământului, — coale externe și interne, — și Procesul verbal ce se ia, — se găsesc gata la Tipografia „Libertatea” din Orăștie, cu preț foarte redus.

Moarte. Facem cunoscut cu adâncă părere de rău, că iubitul nostru fiu, soț, nepot și văr Pinter Ferdinand din Homorod (p. Geoagiul-de-jos) a încetat din viață în 21 Sept. 1927 în vârstă de 24 ani. Dumnezeu să-l odihnească în pace. (1186) 1—1 *Falnică familie.*

Funcționar (cu practică)

absolvent a 4 cl. sec. posedând și certificatul de capacitate pentru funcționarii gr. I., caută post:

la ori-ce administrație, eventual pedagog, sau econom la vre-o școală, sau secretar la vre un notariat cercual. — Oferte la ziar. (1189) 1—1

Din alte țări.

In Bulgaria

a cam prins rădăcini sămânța turbată a comunizmului, — încât comuniștii își ridică capul și se reped la fapte îndrăznețe, care le primejdnește și — capul lor.

Așa, zilele astea s'a dat la Filipopol sentința (judecată) adusă de

Tribunal, asupra unei cete de 31 comuniști, dovediți ca au dat atacuri asupra oamenilor siguratei sta-tului.

Au fost osândiți la moarte 9 dintre învinuții, și printre ei erau și câțiva băieți tineri din Liceu!, apoi 3 inși la 15 ani robie, alții la 7 și la 2 ani, și 14 aflați nevinovați.

Consulat Belgian

in Timișoara.

Consulatul Regel al Belgiei, din Timișoara, aduce la cunoștință publică, că conform Exequatorului Regal mai jos notat, a început funcționarea.

Birourile Consulatului se găsesc în localitățile fabricii „Industria Lănel, S. A.” și orele de birou sunt între 11—1, în afară de zilele de sărbători și Dumineci.

Nr. 40213/927 adm.

Copie.

Ferdinand I

Prin grația lui Dumnezeu și voiața națională, Rege al României. La toți de față și viitori sănătate.

Văzând și cercetând patenta domnului R. Totis, cu data din 10 Iunie 1927, prin care Majestatea Sa Regele Belgiei, l-a numit Consul la Timișoara și voind a primi și trată cu fa-voare pe dl Totis, îi dăm voie să se bucure în circumscripțiunea sa consulară, de puterea zisei patente, precum și de toate privilegiile și scutirile alipite funcțiunii sale. Ordonăm tuturor autorităților administrative și judecătorești, de a-l recunoaște în calitate de Consul al Belgiei, spre a-și putea îndeplini fără împiedecare, conform convențiunilor sau uzurilor internaționale, funcțiunile ce i sunt incredințate. Ordonăm cu deosebire autorităților administrative din județele Timiș-Torontal, Caraș, Severin, Hunedoara și Arad, să privegheze la îndeplinirea Decretului de față.

Dat în Sinaia, la 14 Iulie 1927.

(s) Ferdinand.

Ministrul Afacerilor Straine.

(s.) Titulescu.

(1188) 1—1

De ce n'am făcut nimic?

— Despre Lan crâm —

București, 23 Sept. 1927.

Suntem din nou la începutul unui an școlar. Studenții și elevii își părăsesc satul, viața liniștită dela țară, pentru a se întoarce la oraș, unde îi așteaptă băncile școlii și un nou an de muncă. Și cât de mulțumii sunt aceia, cari se văd cu o clasă mai înaintați în viața lor școlară. Președintele și colegii se revăd, își povestesc cum și-au petrecut vacanța și ce au făcut pentru satul lor, ca împlinire a menirii frumoase a oricărui dintre noi.

Plecat și eu dintr'un sat mare și cu bun renume, unde am stat două luni, mă simt obligat a povesti pe această cale președintelor și

celor cari au cunoscut o viață culturală frumoasă în acest sat, ce-am făcut eu și consătenii mei, în vacanța ce trecu pentru satul nostru.

N'am multe de spus, căci durere, n'am făcut nimic. Câtă durere simt când trebuie să recunosc adevărul acesta. Cât de nemulțumit am fost atunci, când am auzit dela o persoană din sat: „În vara asta studenții n'au mai făcut teatru, să mai vedem și să mai auzim și noi ceva”...

Da, în vara aceasta nu s'a putut vedea și auzi nimica în comuna Lan crăm. De-o mișcare culturală nu ne-am putut împărtăși, și de aceea mă simt obligat a mărturisi și a căuta tălcui tristului adevăr. Ci fiindcă ni se socote nouă ca o lipsă de voință și de muncă, trebuie să o spunem, că nu suntem noi, studenții, tineretul, răuvoitorii acestui sat, ci pedeca lucrării noastre, e a se căuta în alt loc.

Lancrămul-înfloritor de altă dată, dar adormit acum — n'are o Casă Culturală, sau o Sală de teatru, de șezători literare, culturale sau un pavilion pentru producțiuni, (cari altfel ar putea fi primite în aceeași sală mare a Casei Culturale,) — și durere nici poartă pentru a avea în viitor acest lucru, nu se simte. Lumea parcă s'a descurajat decând cu Fântâna Comunală... A început săparăa unei fântâni comunale, care a costat mai mult de 120.000 Lei și tot nu s'a ajuns la apă! Nu pentru-că nu s'ar găsi apă în pământul comunei, ci fiindcă cei chemați nu s'au ținut de planul unui inginer expert, ci, cei ce aveau îndeplinirea lucrării, s'au abătut dela plan, și azi n'avem nici fântâna, nici bani.

Dar în lipsa sălii de producțiuni teatrale de cari s'a simțit lipsă, ne puteam ajuta, ca și până acuma,

dând sala școalei comunale. Dar Comitetul Școlar, deși înțelege rostul producțiilor și știe că acelea reușesc deplin bine, numai dacă sunt urmate de dans (joc) — ne respinge cererile și nu ne lasă în Școală. — Înțelegem ordinul Ministrului Școlilor, dar ni se pare că acest ordin se ține întocmai, numai acolo, unde jocuri se pot face în alte localuri. Dar unde nu-i altă sală, decât la școală, acolo par'că este o înțelegere, ca să se dea voie, dacă comitetul se învoiește și el. Pe la noi, unde satele încă nu-s înzestrate cu salele trebuitoră, s'au dat în vara aceasta atâtea producțiuni cu dans, în școlile comunale. Dacă la noi se ține „aspru” porunca ministerială, încă e lipsit satul de ori-ce producții cari ar mai înălța sufletele și mai lasă și venite după ele! S'ar putea spune și așa: — Vă mai dăm sala 2 ani, dar atunci să aveți Casă Culturală cu Sală! Asta ar trebui să fie așa, cu atât mai vârtos, cu cât secretar al Comitetului Școlar, e un domn învățător, care știe de ce mare folos sunt aceste producții la sate, — și ca atari cererile de voie, trebuiesc sprijinite bine!

Mai e și codița japănească „politica” vârată aci. Studenții în alegeri n'au fost într-o parte de-o părere cu unii tari din Comitetul școlar. Și acum acela, crezând că „se răzbună” asupra studenților, le face greutăți de acestea, cari împiedică mișcări culturale naționale, ce ar fi spre folosul poporului, nu al studenților!

Iacă ce aveam de spus, ca o scuză a pușinei noastre munci pe terenul cultural în vara asta în frunțașă comună Lan crăm!

Ioan Făcurar
candid. i. g. silvic.

Pădure de vânzare.

În comuna Balșa plasa Geoagiu, jud. Hunedoara, se află de vânzare din mână liberă, o pădure de fag de peste 22 jugăre, din care 15 jug. pădure foarte grasă, bună pentru clădiri și stângini de lemn de foc, iar 7 jugăre pădure mai subțire, bună pentru lemne de construcție, pari și nuele.

Pădurea se poate scoate cu carul, fiind aşazată în marginea comunei. Se capătă atât lucrători, cât și cărăuși.

Tot în apropierea acestei păduri se mai află de vânzare o pădure de peste 3 jugăre ceroiz, etc., bună pentru lemne de construcție și lemne de foc.

Sătenii lipsiți de pădure, se pot întovărăși mai mulți la cumpărate, sau pot cumpăra și singuratici parcele mai mici, căci se vând și parcele de câte un sfert (1/4) jugăr, cu preț dela 2500—5000 Lei una, după cum e pădurea.

Pădurea se dă și în felul următor:

Din lemnele tăiate, 2 părți din 3 să fie ale cumpărătorului și 1 parte a proprietarului. În acest caz cumpărătorul nu trebuie să plătească în bani prețul lemnului, ci să aducă partea proprietarului la Orăștie.

Pădurea e lângă drum de car.

Tăierea se poate începe îndată!

Vânzarea e face subsemnatul proprietar:

Petru Damian,
Prim-pretor, Orăștie.

FARMACIA VLAD, ORĂȘTIE,

LANGĂ LICEUL „AUREL VLAICU”

atrage luarea aminte on. public din loc și jar, că este înzestrată cu toate solarile de medicamente (leacuri) și

preparatele cele mai nouă și renumite!

precum și cu tot soiul de pansamente, parfumerie, săpunuri fine, articoli de gumă, etc.

Prețurile cele mai moderate.

(1042) 3—10.

De ce vă rugăm să scrieți numele curat?

Avem un abonat vechiu, cu numele Lața Todor. L'am scris în Index-ul abonațiilor (cartea care te îndrumă la ce număr să-l cauți în Cartea abonațiilor) la foaia celor, a căror nume se începe cu literele La. Când ne-a trimis la jumătatea anului bani pe a doua jumătate, și-a scris așa numele, că s'a putut ceti Loța. Căutat la cei a căror nume începe cu Lo, n'a fost găsit, și atunci a fost socotit ca abonat nou, și a fost scris prin cărți ca abonat nou Loța. Li mergeau acum două fol, pe numele Lața și Loța. Abia după 2 luni s'a băgat aici de samă că în posta cutare, pentru satul cutare, merg două fol cari sunt tot una, căci merg la același număr de casă. Așa am oprit una din fol. Fratele din vorbă, era dator a trimite una din cele 2 fol înapoi, când a văzut greșala noastră, a cărei pricină era, că d-sa nu și-a scris numele curat. — Aci încă a fost bine, căci abonatul primea două fol, dar altădată scriind noi adresa greșit (fiindcă omul nu a scris-o curat), — nu capătă foaia deloc. Ne vine napoi, că: nu e cunoscut un astfel de nume.

Iaca de ce rugăm de nou: Scrieți alte vorbe cum puteți, că le mai ghicim, fiind ele cunoscute în limbă, — dar numele cum să l ghicim, când ne e cu totul necunoscut?

Tot așa e bine să se scrie curat numele comunei și oficiului de poștă dela care își primește comuna scrisorile (posta din armă).

Cel ce au nume nou pentru comuna lor sau pentru poștă, e bine să scrie și pe cel vechiu, pentru lămurirea noastră.

3 vagoane de fân

și 2 vagoane otavă, se află de vânzare la subscrisul:

GHEORGE VONICA,
proprietar, A. Vlaicu (Bințița),
(1184) 2—3 p. Orăștie.

Prețul banilor:

	Lei
Un dollar american . . .	161—
Un franc franțuzesc . . .	635
Un dinar sârbesc . . .	3—
Un franc elvețian . . .	31:20
O coroană cehoslovacă . . .	480
O liră englezească . . .	786—
Un franc belgian . . .	22:50
O marcă germană aur . . .	39—
Un pengő unguresc . . .	28—
O coroană aur austriacă . . .	24—
O drahmă grecească . . .	2:30
O liră turească . . .	80—
O liră italiană . . .	8:80

Prețul Dinarului (banul sârbesc) a fost arătat greșit în numărul trecut ca fiind 2 Lei: el e 3 Lei sau 3'10 bani, cum e scris azi. A fost o greșală de tipar.

Posta Redacției.

D-Sale Zian Modese în Julița. Legea comunală o trimitem numai după primirea banilor. Dar te rugăm scrie-ne numele curat, căci e scris așa de grăbit, încât nu știm de te chiamă Madese sau Modese sau Nădese.

„Cugiereana”

instituit de credit și economii, în Cugir.

Banca „Cugiereana” din Cugir, face prin aceasta cunoscut onoratei sale clientele, — că începând cu ziua de 1 Octombrie 1927, va ținea deschise cancelariile sale trei zile pe săptămână: Lunea, Joia și Sâmbăta, pentru toate soiurile de lucrări de bancă. (1170) 3—3

„Cugiereana”
inst. de credit și economii

Ucenic morar

se primește îndată în Moara de sub vii a subscrisului, din Orăștie. (1171) 3—3

I. F. SCHELKER

proprietarul morii, Orăștie.

Casă de vânzare.

În Orăștie str. Romosului Nr. 13. Constă din trei odăi și bucătărie; pivniță, fântână, șură grajd, sopruri mari pentru economie; precum și un juger de pământ la stație.

Informațiuni la: (1173) 3—3

Beer Arpad, măcelar.

Beția

Cine vrea să scape de patima aceasta uricioasă, să întrebuințeze „Antibetismul Vértés”, scutit legal, preparat de mult încercat, care degustat bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pătimasului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —

Farmacia la „VULTURUL AEB” Nr. 33, Lugoj, Banat.

Boale de STOMAC

de tot felul ca: lipsa de apetit, mistuirea grea, catarul de stomac, acreala, greața și vomarea. sgârce de stomac și peste toate greutățile și slăbiciunile stomacului, se înlătură prin Esența de STOMAC „Vértés”

4 sticle 540 Lei prin ramburs.